

Meerjarenplan voor boombeheer langs Zuid-Hollandse wegen

Het team Asset Groen van de provincie Zuid-Holland heeft onlangs een boombeheerplan opgesteld. De uitkomst is niet alleen een papieren versie, maar ook een website. De inhoud van het boombeheerplan is flink uitgebreid, met beleidskaders en koppelingen naar uiteenlopende thema's zoals klimaatadaptatie, biodiversiteit en verkeersveiligheid.

Auteur: Karlijn Raats

Het team Asset Groen van de provincie Zuid-Holland werd in 2018 opgezet. Vanwege de toegenomen ambities van de provincie ten aanzien van het bevorderen van biodiversiteit werd besloten om groen als volwaardige asset te beschouwen.

De provincie besteedt veel aandacht aan de bermen en zet met haar omgevingsvisie in op

meer biodiversiteit, kwaliteitsversterking van de leefomgeving, een fijnmazig natuurnetwerk, klimaatadaptatie en het versterken van de natuurwaarden. In 2016 kwam een plan voor ecologisch maaibeheer tot stand. Direct daarna stelde de provincie voor alle bomen en bosplantsoenvakken een meerjarenboombeheerplan op, voor tien jaar, met een doorkijk naar 2050. Alles over Groenbeheer is de uitvoerder.

Martine Lemson

Beleidskaders

Aat van Ek en Martine Lemson zijn beiden adviseur/assetcoördinator in het groenteam van de provincie Zuid-Holland. Van Ek legt uit: 'We beheren de bermen langs de provinciale wegen. Dat houdt in: 35.241 solitaire bomen, 12.671 are landschappelijke beplanting en 1.153 are sierplantsoen en hagen. Met input uit de omgevingsvisie, het coalitieakkoord en de gebiedsprofielen schreef Alles over Groenbeheer een plan, binnen de kaders van de Wet natuurbescherming. Daarin staan de ambities vermeld en het groenareaal, inclusief vaarwegen. Ook zijn er kaders aangegeven voor het verwijderen en vervangen van bomen.'

Beheerplan

Als wegbeheerder heeft de provincie de plicht om de veiligheid van de weggebruiker te waarborgen. Omdat bomen en beplanting van invloed kunnen zijn op de veiligheid, laat de provincie elke drie jaar boomveiligheidscontroles uitvoeren, ook wel *visual tree assessments* (VTA) genoemd.

Alles over Groenbeheer voerde bij alle bomen een VTA-inspectie uit en liep alle beplanting na. Er werden onder meer gegevens vastgelegd over de veiligheid, conditie en vitaliteit van de beplanting. Het groenadviesbureau leverde alle inventarisatiegegevens zo aan, dat ze via de basisregistratie grootschalige topografie (BGT) in het provinciale beheersysteem geïmporteerd konden worden. De provincie haalt de gegevens op via een gelaagde GIS-kaart, met daarin paspoort- en inspectiegegevens per boom of beplantingsvak.

Aat van Ek

Lemson: 'Het is nu duidelijk dat circa 95 procent van alle beplanting geen gebreken heeft. Ook weten we nu waar bomen zonder gebreken, attentiebomen en risicobomen staan. Uit de totale groenstatus kwam het onderhoudsniveau naar voren en op basis daarvan kon Alles over Groenbeheer een beheerplan opstellen. Door de inventarisatie wisten we precies welk achterstallig onderhoud er was en waar. Op basis hiervan is een planning gemaakt voor de uitvoering van het achterstallig onderhoud. Uit het beheerplan kunnen we afleiden welke beplanting kan worden opgewaardeerd, welke moet worden verwijderd en wat het reguliere beheer is. Daarnaast brengt het boombeheerplan de kosten in beeld voor het beheer en onderhoud.'

Boomvervangingsplan

Van oudsher staan er in het landschap veel essen (29 procent), populieren (21 procent) en wilgen (16 procent). Een van de onderdelen van het boombeheerplan is het doorbreken van de monocultuur en het aanbrengen van meer diversiteit. Lemson verklaart: 'Bij de VTA-controles heeft Alles over Groenbeheer de leeftijd en verwachte levensduur van alle

bomen vastgesteld. 85 procent van onze bomen heeft een verwachte levensduur van meer dan twintig jaar. Voor 10 procent is dat tien tot twintig jaar, voor 2 procent vijf tot tien jaar, voor 0,16 procent twee tot vijf jaar en voor 2,4 procent nul tot twee jaar. Hieruit vloeide het voornemen voort om een vervangingsplan op te stellen. Alles over Groenbeheer geeft daarbij advies over het vergroten van natuurwaarden. Dat gaat om meer diversiteit in het sortiment, verhoging van de biodiversiteit en klimaatadaptatie, en daarmee dus aansluiting op de beleidsuitgangspunten.'

Verkeersveiligheid

Bij bestaande bomen in de obstakelvrije zone keek Alles over Groenbeheer naar de mogelijkheden voor het plaatsen van een geleiderail. Van het totale aantal bomen, elk met een diameter van meer dan 8 cm, staat 17 procent op een afstand van slechts 1,85 m tot 4,5 m van de rijbaan. Van Ek: 'In het beheerplan komt naar voren dat het in principe mogelijk is om bij 5.000 bomen in de obstakelvrije zone een geleiderail te plaatsen. Waar dat niet kan, geldt een uitsterf beleid. Bomen worden dan op een ander locatie herplant.'

Beter inzicht

Uiteindelijk is het advies door Alles over Groenbeheer tot op wegniveau uitgewerkt. Hierbij werd telkens de balans opgemaakt: welk groen wordt verwijderd, opgevaardeerd, aangeplant en onderhouden? Het sortiment werd bepaald aan de hand van de gebiedsprofielen, de algemene criteria op basis van de beleidsdoelstellingen.

De provincie is enorm blij met het boombeheerplan. 'De provincie werkt op basis van regie, waarbij de onderhoudswerkzaamheden zijn ondergebracht in regiocontracten. Met het boombeheerplan hebben we nu volledig zicht op de status (het niveau en de kwaliteit) van onze groene assets en kunnen we dus gericht (aan)sturen', zegt Van Ek.

Lemson: 'Met het boombeheerplan kunnen we efficiënter plannen. Zo kunnen we monoculturen gefaseerd vervangen, zodat er geen

kaalslag plaatsvindt, wat vaak veel emoties oproept bij mensen. Ook hebben we een beter inzicht in de kosten. Omdat we weten wat achterstallig is en wanneer er onderhoud gepleegd moet worden, kunnen we preciezer budgetteren, wat ten goede komt aan de kwaliteit. Door het meerjarenplan en de doorkijk naar 2050 kan Asset Groen in de toekomst beter inhaken op andere projecten. Wanneer een bepaalde weg in onderhoud gaat, kunnen we meeliften met de inrichting van het groen langs die weg.'

Praktische handvatten

Het boombeheerplan vormt ook een praktisch handvat. Van Ek: 'Per weg is afgestemd met de gebiedsprofielen en met de beleidsuitgangspunten waar welke soorten toegepast kunnen worden. Voor ons is het nu eenvoudig om bij een wegconstructie aan te geven wat de randvoorwaarden zijn, bijvoorbeeld welke soorten geschikt zijn voor aanplant.'

Van Ek besluit: 'De kers op de taart was dat Alles over Groenbeheer het gehele boombeheerplan in een website heeft opgemaakt. Niet alleen voor ons is alles nu op één plaats verzameld, ook voor de partijen waarmee we werken is nu overzichtelijk en makkelijk op te zoeken waar we bij Asset Groen mee bezig zijn. Het nieuwe werken bestaat uit openheid en samen streven naar een mooi eindresultaat. Met het boombeheerplan hebben we daarin als provincie een mooie stap gezet.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!